

midler, herunder især lovgivningsforanstaltninger, gradvis at gennemføre de vedtagne rettigheder uden forskelsbehandling af nogen art.

Rettighedernes særlige karakter gør det naturligt, at der åbnes mulighed for staterne til, såfremt ikke andet klart fremgår af de enkelte konventionsbestemmelser, at træffe de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af konventionens krav over en vis periode.

Konventionens kontrolbestemmelser afspejler ligeledes dette synspunkt.

Artikel 2, stk. 3, indeholder en særlig undtagelsesbestemmelse for udviklingslandene derved, at disse selv kan bestemme, i hvilken udstrækning de vil garantere de vedtagne økonomiske rettigheder i forholdet til udlændinge. Bestemmelsen er en modifikation af det ligheds- og universalitetsprincip, som ellers gælder ved multilaterale traktater af den her omhandlede karakter. Ud fra dette synspunkt stemte den danske og de øvrige nordiske repræsentanter imod bestemmelsen under dens vedtagelse på FN's 17. Generalforsamling. Da de i konventionen beskyttede rettigheder ikke omfatter ejendomsrettigheder, og bestemmelsen derfor ikke kan påberåbes over for udenlandske investorer, ses der imidlertid ikke at være noget behov for at tage forbehold over for denne bestemmelse. Dette synspunkt deles af de øvrige nordiske lande.

Artikel 3 pålægger de deltagende stater at sikre mænd og kvinders lige ret til at nyde de i konventionen anførte rettigheder. Bestemmelsen må forstås som en programmerklæring og rejser i denne forstand ingen problemer for Danmark (se dog artikel 7 nedenfor om lige løn for mænd og kvinder).

Efter *artikel 4* kan de deltagende stater kun ved lov foretage begrænsninger i de efter konventionen tilsikrede rettigheder, og kun for så vidt det kan anses for foreneligt med rettighedernes natur og udelukkende tjener til at fremme almenvellet i et demokratisk samfund.

Artikel 5, stk. 1, fastslår, at intet i konventionen kan fortolkes som givende nogen stat, gruppe eller enkeltperson ret til at foretage handlinger, der tager sigte på at tilintetgøre de i konventionen anerkendte rettigheder eller på at begrænse disse i videre omfang end hjemlet i konventionen.

I *stk. 2* understreges det, at der ikke må foretages indgreb i eksisterende menneskerettigheder med den begrundelse, at konventionen ikke anerkender sådanne rettigheder eller kun anerkender dem i mindre udstrækning. Artikel 5, stk. 2, i konventionen om borgerlige og politiske rettigheder indeholder en tilsvarende bestemmelse.

Artikel 6 om retten til arbejde indleder konventi-

onens afsnit III, der som nævnt indeholder de individuelle rettigheder og friheder, som beskyttes efter konventionen. Bestemmelsen fastslår ethvert menneskes ret til at tjene til sit livs ophold ved arbejde, som han selv frit har valgt eller påtaget sig, og angiver visse foranstaltninger, en deltagerstat skal tage for at nå den fulde virkeliggørelse af disse rettigheder (erhvervsvejledning, uddannelsesprogrammer m. v.).

De i bestemmelsens stk. 2 omhandlede foranstaltninger med hensyn til erhvervsvejledning og uddannelse er tilgodeset ved lovgivningen om erhvervsvejledning og lovgivningen om uddannelse og omskoling af arbejdskraften.

I *artikel 7* anerkendes retten til retfærdige og gunstige arbejdsvilkår. De deltagende stater påtager sig især at sikre lige løn for lige arbejde, herunder i særdeleshed at garantere lige løn for mænd og kvinder. Endvidere kræves sikre og sunde arbejdsforhold, lige ret til forfremmelse, ret til hvile, fritid, ferie med løn samt vederlag for søgnehelligdage.

Den i artiklens *punkt a (i)* omhandlede bestemmelse om ligeløn finder man fra dansk side at måtte tage forbehold overfor, da fastsættelse af lønninger inden for den private sektor af arbejdsmarkedet traditionelt sker gennem overenskomster mellem arbejdsmarkedets parter. Ved ratifikationen af Den europæiske Socialpagt tog Danmark ligeledes forbehold over for den i pagten indeholdte bestemmelse om ligeløn for mænd og kvinder. Da bestemmelsen i *punkt d* om ydelse af søgnehelligdagsbetaling også beror på overenskomstmæssige bestemmelser, for så vidt angår den private sektor af arbejdsmarkedet, agter regeringen ligeledes at tage forbehold over for denne bestemmelse.

Artiklens øvrige bestemmelser er i overensstemmelse med den danske retstilstand på området.

Artikel 8 sikrer fagforenings- og strejkeretten, dog med muligheder for at indføre begrænsninger for så vidt angår medlemmer af de væbnede styrker, af politiet eller af statsadministrationen. Strejkeretten er endvidere betinget af, at den udøves i overensstemmelse med landets love. Artikel 8, *stk. 3*, indeholder en fortolkningsbestemmelse i relation til ILO-konventionen af 1948 om foreningsfrihed og organisationsfrihed efter princippet i artikel 5, *stk. 2*, jfr. ovenfor.

De i bestemmelsens stk. 1 fastsatte forpligtelser er tilgodeset ved den gældende retstilstand, hvorved bemærkes, at den i stk. 3 omtalte ILO-konvention er ratificeret af Danmark den 13. juni 1951, jfr. lovtidende C 1952, pag. 511.

I *artikel 9* anerkendes retten til social tryghed, herunder socialforsikring.